

การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

Needs Assessment For The Administration Of School As A Learning
Community (SLC) In Primary Schools In Bangkok

ทรงวุฒิ วิเปลี่ยน^{*1} และจุฑามาศ แสงงาม²

*1 ผู้ประพันธ์บรรณกิจ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา อีเมล: songwut_vp@hotmail.com

2 ภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อีเมล: jutsae@gmail.com

Songwut Veepion^{*1} and Juthamas Saengngam²

*1 Corresponding Author Ramkhamhaeng University Demonstration School (Bangna Campus)

E-mail: songwut_vp@hotmail.com

2 Department of Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University E-mail: jutsae@gmail.com

Received: December 04, 2024 / Revised: January 16, 2025 / Accepted: April 18, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานครเก็บข้อมูลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สังกัดโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 715 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ประกอบด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สูตร PNI_{modified}

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปรัชญา 2) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นฯ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมลงมติในข้อหาหรือสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นหากโรงเรียนต้องการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ควรเริ่มสร้างรากฐานที่ดีจากการมีวิสัยทัศน์และปรัชญาเป็นพื้นฐานที่มั่นคงร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนมากขึ้น

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนระดับประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to analyze the current situation and the expected conditions in the administration of School as Learning Community in primary schools in Bangkok and study needs assessment for the administration of School as Learning Community (SLC) in primary schools in Bangkok. Data were collected from 715 stakeholders, consisting of administrators, teachers, and parents of Grade 5-6 students from primary schools in Bangkok. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, and a Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The results showed the following: 1) the current situation and the expected conditions in the administration of School as Learning Community in primary schools in Bangkok, the overall average was found to be at a high level. When analyzed by specific aspect, it was revealed that the average school administration condition was at a high level; the aspect with the highest average was philosophy 2) The results of the needs assessment found that When classified by item, the greatest need was for schools to provide opportunities for parents to participate in the discussion at the decision-making level on amendments for various problems. Therefore, if a school would like to become a school as a learning community, it should begin by building a solid foundation of vision and philosophy together. Moreover, the school should provide opportunities for parents or stakeholders to become more involved in the decision-making process.

Keywords: need assessment, administration to be a school as a learning community, school as a learning community, primary schools

บทนำ

บทบาทการบริหารงานโรงเรียนเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งต้องมีคุณลักษณะหลากหลายประการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ มีความสามารถทางด้านวิชาการ เป็นผู้รักษาระเบียบวินัย มีวิสัยทัศน์ สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีความสามารถในการบริหารหลักสูตรและการสอน มีทักษะด้านการวัดและประเมินผล ฯลฯ สามารถขับเคลื่อนนโยบายเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนกำหนด (Suradechdechakul, 2024) ประกอบกับบริบทที่มีความเป็นพหุทางสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียนแต่ละแห่งจึงทำให้เกิดปัญหาที่แตกต่างกันตามสาเหตุและปัจจัยที่ไม่เหมือนกัน เช่น บางโรงเรียนมีปัญหาด้านการจัดการงบประมาณซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด บางโรงเรียนมีปัญหาคณาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอ

บางโรงเรียนครูสอนไม่ตรงตามสาขาที่จบมา ซึ่งเป็นปัญหาทางบริบทของแต่ละโรงเรียน แต่จะส่งผลสำคัญต่อนักเรียนซึ่งเป็นปลายทางของผลผลิตที่โรงเรียนตั้งขึ้นเป็นวัตถุประสงค์

จากปัญหาที่พบข้างต้นทำให้โรงเรียนต้องมีการปรับรูปแบบการบริหารงาน เพื่อให้เกิดสภาพคล่องในการจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การบริหารงานโรงเรียนจึงมีความหลากหลายทั้งรูปแบบการบริหาร และแนวทางปฏิบัติภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน การจัดสรรทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ สื่ออุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ฯลฯ (Jitradab & Plubjeen, 2022) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ดังนั้นการปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสภาพบริบทที่เป็นอยู่ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนจึงควรเป็นรูปแบบที่สะท้อนความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (School as Learning Community: SLC) เป็นรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยเริ่มตั้งแต่การร่วมมือในการระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การหาแนวทางการแก้ปัญหา ตลอดจนการดำเนินแก้ไขปัญหามาจนสำเร็จนำไปสู่การสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อสร้างโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Anantaworasakul, 2022)

โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) เป็นรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนตามแนวคิดใหม่ ภายใต้ความแตกต่างของบริบทแต่ละพื้นที่ SLC เป็นแนวคิดหรือหลักการบริหารสถานศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือในการสนับสนุนการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใต้วิสัยทัศน์วัตถุประสงค์ และข้อตกลงร่วมกัน เพื่อสร้างความตระหนักต่อคุณค่าพื้นฐาน รวมไปถึงเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนให้ดีขึ้น (García-Carrion et al., 2020; Sato, 2016) ซึ่ง Sato (2016) ได้เสนอองค์ประกอบที่สำคัญของ SLC ไว้ 3 ส่วน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ คือ การกำหนดเป้าหมายของการบริหารงานโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม 2) ปรัชญา เป็นหลักการบริหารงานโรงเรียนโดยประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีเชิงปรัชญามาเป็นหลักในการปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยปรัชญาความเป็นสาธารณะ ปรัชญาการมีประชาธิปไตย และปรัชญาความเป็นเลิศ และ 3) ระบบกิจกรรม เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดคุณภาพสูงสุดตรงตามความต้องการของชุมชนและผู้เรียน โดยมีแบบแผนที่เป็นระบบ สร้างโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน นำไปสู่การสร้างโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ SLC จึงเป็นรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนที่น่าสนใจ สะท้อนปัญหาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ทำให้สามารถวางแผนและนำไปสู่แก้ไขปัญหามาจนสำเร็จร่วมกัน

การบริหารงานโรงเรียนในปัจจุบัน มีการแบ่งโครงสร้างการบริหารงาน แยกเป็นฝ่ายตามภาระงานที่ได้กำหนดไว้ เช่น ฝ่ายธุรการ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายนโยบายและแผน ฯลฯ ด้วยการแบ่งหน้าที่ตามฝ่ายต่างๆ บางครั้งจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การบริหารงานโรงเรียนขาดความเชื่อมโยง และขาดการบูรณาการ ในระบบการจัดการภายในโรงเรียนร่วมกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเห็นได้ว่า การบริหารงานโรงเรียนในลักษณะดังกล่าวอาจเกิดปัญหาที่แตกต่างกัน จึงต้องหาวิธีหรือกระบวนการในการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการวิจัยที่รวบรวมสารสนเทศ เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างหรือความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็น ตลอดจนมีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1) การระบุความต้องการจำเป็น 2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และ 3) การกำหนดแนวทางการแก้ไข (Wongwanich, 2019) การประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นเครื่องมือในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปกำหนดแผนงานที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน และมีความชัดเจนในการดำเนินงาน สามารถให้คำตอบแก่บุคคลทั่วไป และสร้างความมั่นใจได้ว่า การปฏิบัติงานสนองต่อความต้องการของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

โรงเรียนหลายแห่งมีสภาพบริบทและที่ตั้งแตกต่างกัน ทำให้มีปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนแตกต่างกันไปด้วย ดังเช่นโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในหลากหลายมิติ (Dheebanya et al., 2018; Jitradab & Plubjeen, 2022) ได้แก่ 1) ครูมีภาระงานมากเกินไป เนื่องจากได้รับมอบหมายงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน 2) ครูมีอัตราการลาออกหรือโอนย้ายอย่างต่อเนื่อง ส่งผลทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารงานภายใต้ต้นสังกัด เช่น โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ต้องติดต่องานผ่านสำนักเขต ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง แตกต่างจากเดิมที่ขึ้นตรงกับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 4) การเบิกจ่ายจัดสรรงบประมาณสำหรับการจ้างครูต่างชาติมีข้อจำกัด ทำให้ไม่สามารถจ้างครูเจ้าของภาษาได้ตลอดปี 5) ปัญหาที่โรงเรียนได้รับอัตราครูไม่สมดุลกับจำนวนนักเรียน 6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขาดความเชื่อมโยงและการบูรณาการด้านการจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดเอกภาพ จากปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดข้อจำกัดในการบริหารโรงเรียน และส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จึงมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างเร่งด่วนแต่เนื่องจากปัญหาของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันตามสภาพบริบท กระบวนการที่สามารถช่วยจัดลำดับความสำคัญหรือความต้องการจำเป็นของปัญหาปัญหาเหล่านี้ได้คือ การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบกับจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานโรงเรียนใน

ฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อให้เห็นภาพรวมของการบริหารโรงเรียน และเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารงานโรงเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการบริหารงานโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครว่าเป็นอย่างไร และมีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา และกำหนดรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนที่เหมาะสมกับสภาพบริบท อันจะนำไปสู่การสร้างโรงเรียนเพื่อเป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ได้อย่างสมบูรณ์แบบ

วัตถุประสงค์การวิจัย

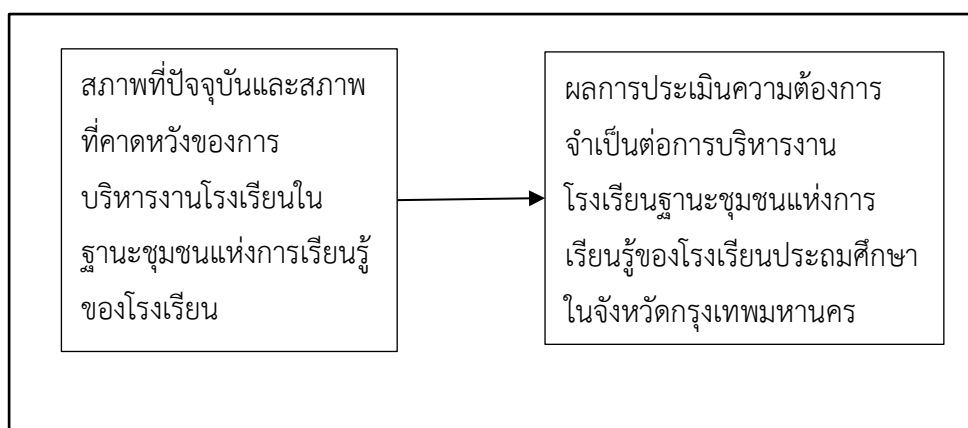
1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

สำหรับงานวิจัยนี้กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวนทั้งหมด 715 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 1) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (กทม.) จำนวน 2 แห่ง 2) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 2 แห่ง 3) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 2 แห่ง และ 4) โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) จำนวน 2 แห่ง ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนใน กรุงเทพมหานครแต่ละสังกัดโดยใช้การคัดเลือกตามเกณฑ์ดังนี้ 1) เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไปที่มีการจัดประสบการณ์อบรมให้ความรู้หรือพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารโรงเรียนโดยจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลากหลายภาคส่วนเช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ครู ฯลฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน และ 3) ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่อยู่ในโรงเรียนตามคุณสมบัติข้อที่ 1 และ 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายสำหรับงานวิจัยนี้คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเป้าหมายได้ทั้งหมด 715 คน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (กทม.) จำนวน 2 แห่ง จำนวนทั้งหมด 250 คน 2) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 2 แห่ง จำนวน 250 คน 3) โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 2 แห่ง จำนวน 115 คน และ 4) โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สป.อว.) จำนวน 2 แห่ง จำนวน 100 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ 2 การรับรู้สภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังต่อการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) จำนวน 21 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยมีความหมาย ดังนี้ 5 หมายถึง ข้อความตรงกับสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่คาดหวังมากที่สุด 4 หมายถึง ข้อความตรงกับสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่คาดหวังมาก 3 หมายถึง ข้อความตรงกับสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่คาดหวังปานกลาง 2 หมายถึง ข้อความตรงกับสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่คาดหวังน้อย 1 หมายถึง ข้อความตรงกับสภาพปัจจุบันหรือสภาพที่คาดหวังน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำข้อคำถามในแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 21 ข้อ โดยแบ่งตามองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบตามแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ จำนวน 3 ข้อ 2) ด้านปรัชญาจำนวน 9 ข้อ โดยแบ่งเป็นด้านย่อยได้แก่ ปรัชญาความเป็นสาธารณะ จำนวน 3 ข้อ ปรัชญาการมีประชาธิปไตยจำนวน 3 ข้อ และปรัชญาความเป็นเลิศจำนวน 3 ข้อ และ 3) ด้านระบบกิจกรรม จำนวน 9 ข้อได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน จำนวน 3 ข้อ การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจำนวน 3 ข้อ และการเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นจำนวน 3 ข้อ ผลการพิจารณาได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีการปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยง พบว่า แบบสอบถามตามข้อคำถามสภาพที่เป็นจริง มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .789 แสดงว่า แบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเที่ยงสูง ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำแบบสอบถามนี้ไปเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์วิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามผ่านผู้ประสานงานในแต่ละโรงเรียน โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 เดือน มีผู้ตอบกลับแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 715 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ข้อแรก คือ การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของ Srisa-ard (2010) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า การรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า การรับรู้ในระดับมากค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า การรับรู้ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า การรับรู้ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า การรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่สอง คือ การประเมินความต้องการจำเป็นต่อการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี PNI_{modified} โดยหาค่าเฉลี่ยของ

สภาพที่ควรจะเป็น (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) แล้วคำนวณหาค่าผลต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็นกับค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (I-D) แล้วหารด้วยค่า D โดยใช้สูตรของ Wongwanich (2019) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 715 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.49 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.57 ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 41.80 และมีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.82 โดยมีผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารงานโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ วิทยทัศน์ ปรัชญา และระบบกิจกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.77, S.D. = 0.81$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารงานโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิทยทัศน์ ($M = 4.10, S.D. = 0.61$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ระบบกิจกรรม ($M = 3.59, S.D. = 0.73$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังกับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการจัดอันดับความสำคัญของค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้จำแนกตามรายด้าน

องค์ประกอบของ SLC	ค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวัง (I)	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D)	I-D	(I-D)/D	อันดับ
วิทยทัศน์	4.45	4.10	0.35	0.09	2
ปรัชญา	4.13	3.68	0.45	0.12	1
ระบบกิจกรรม	3.91	3.59	0.32	0.09	2

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หิวเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการบริหารงานโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านปรัชญา และรองลงมาเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 2 เท่ากันสองด้าน คือ ด้านวิทยทัศน์และด้านระบบกิจกรรม

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีของสภาพที่คาดหวัง (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) และผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I-D/D) ด้านปรัชญาการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC)

รายการข้อความด้านปรัชญา	สภาพที่คาดหวัง (I)	สภาพปัจจุบัน (D)	I-D	(I-D)/D	อันดับ
1) โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการออกแบบห้องเรียน	4.55	4.30	0.25	0.05	3
2) โรงเรียนมีการแบ่งปันองค์ความรู้สู่ชุมชน เช่น เปิดอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	4.58	4.33	0.25	0.05	3
3) โรงเรียนสร้างเวทีอภิปรายผลการบริหารงานของโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษา	4.91	4.59	0.32	0.06	2
4) โรงเรียนมีช่องทางมารับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายช่องทาง เช่น เฟซบุ๊ก กลุ่มไลน์ กล้องรับความคิดเห็น ฯลฯ	4.45	4.31	0.14	0.03	4
5) โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมลงมติในข้อหาหรือสำหรับการแก้ไขปัญหาดัง ๆ	4.30	4.01	0.29	0.07	1
6) โรงเรียนจัดประชุมเพื่อคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองในการร่วมวางแผนการบริหารงานโรงเรียน	4.55	4.30	0.25	0.05	3
7) โรงเรียนให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้ร่วมแข่งขันในเวทีการประกวดต่างๆ ตามที่หน่วยงานภายนอกจัดขึ้น	4.45	4.30	0.15	0.03	4

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีของสภาพที่คาดหวัง (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) และผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I-D/D) ด้านปรัชญาการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) (ต่อ)

รายการข้อคำถามด้านปรัชญา	สภาพที่คาดหวัง (I)	สภาพปัจจุบัน (D)	I-D	(I-D)/D	อันดับ
8) โรงเรียนจัดวิชาเลือกที่มีความทันสมัยน่าสนใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.55	4.50	0.05	0.01	5
9) โรงเรียนจัดห้องเรียนเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถเฉพาะทาง เช่น ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ห้องเรียนพิเศษพื้นฐานทางวิศวกรรม ห้องเรียนพิเศษเตรียมความพร้อมทางการแพทย์ ฯลฯ	4.45	4.30	0.15	0.03	4

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านปรัชญา จำแนกตามรายชื่อ พบว่า ข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับที่ 1 คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมลงมติในข้อหาหรือสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และรองลงมาเป็นข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 2 คือ โรงเรียนสร้างเวทีอภิปรายผลการบริหารงานของโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษา ส่วนข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 3 มีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 3 ข้อคำถาม ได้แก่ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการออกแบบห้องเรียน โรงเรียนมีการแบ่งปันองค์ความรู้สู่ชุมชน เช่น เปิดอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และโรงเรียนจัดประชุมเพื่อคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองในการร่วมวางแผนการบริหารงานโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีประเด็นสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังในการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามรายด้านพบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านปรัชญา เนื่องจากปรัชญาเป็นเสมือนการกำหนดทิศทางการบริหารงานของโรงเรียนให้เป็นรูปธรรม โดยโรงเรียนต้องบริหารงานให้ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบย่อยของด้านปรัชญา เช่น โรงเรียนต้องเปิดเวทีรับฟังข้อเสนอแนะทั้งเรื่องที่ต้องปรับปรุง

และเรื่องที่ต้องพัฒนาของโรงเรียน ยอมรับฟังเสียงส่วนมากในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ภายใต้เหตุผลตามบริบทที่เป็นจริง พร้อมทั้งเปิดโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนสาธารณะสำหรับทุกคนและเป็นของทุกคน ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมตามความเหมาะสม หรือตามความถนัดของตนเอง (Admiraal, Schenke, De Jong, Emmelot & Sligte, 2021) สนับสนุนให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดแสดงผลงานของนักเรียนต่อชุมชน สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทักษะต่างๆ ระหว่างโรงเรียน ต่างโรงเรียน โรงเรียนและชุมชน รวมไปถึงการส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้เต็มที่และตามความสนใจ มีวิชาเลือกเสรีที่มีความหลากหลาย โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ออกไปสู่เวทีการประกวดแข่งขันตามทักษะ และความสามารถที่โดดเด่นของแต่ละคน สอดคล้องกับแนวคิดของ Sato (2016) และงานวิจัยของ Luanrit (2022) ที่ระบุว่า สิ่งที่สามารถขับเคลื่อนโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้นั้นจำเป็นต้องมีรากฐานที่ดี โดยเริ่มจากการมีวิสัยทัศน์และปรัชญาเป็นพื้นฐานที่มั่นคงร่วมกันก่อน แต่ระบบกิจกรรมจะช่วยฝึกฝนทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เข้าร่วมให้มีวิสัยทัศน์และปรัชญาได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยระบบกิจกรรมถือว่ามีความสำคัญมากที่จะขับเคลื่อนร่วมกันไปได้ทั้งระบบ

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้านปรัชญา จำแนกตามรายชื่อ พบว่า ข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับที่ 1 คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมลงมติในข้อหาหรือสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โรงเรียนจึงควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนร่วมพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนในหลายด้าน เช่น ส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีที่บ้าน อบรมสั่งสอนให้ความรู้ที่หลากหลาย ให้ความร่วมมือเชิงบูรณาการระหว่างบ้านและชุมชน มีจิตอาสาช่วยในการสอนนักเรียน เช่น การสอนด้านอาชีพที่น่าสนใจ ฯลฯ รวมไปถึงการให้ความร่วมมือในการสื่อสาร และการตัดสินใจร่วมกับทางโรงเรียนเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนในความปกครองของตน ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งแนวทางเหล่านี้นอกจากจะพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรงแล้ว ยังช่วยให้อัตราสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษาให้ดีขึ้น นำไปสู่การสร้างโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเต็มรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Sato (2016) และงานวิจัยของ Kerdtip และ Angkulwattanakit (2023) ที่ระบุว่า ห้องเรียนและโรงเรียนเป็นพื้นที่การเรียนรู้สำหรับทุกคน โดยไม่มีใครเป็นเจ้าของเพียงคนเดียว ควรส่งเสริมให้ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในห้องเรียน สร้างการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้สอนให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น นำเสนอปัญหา แนวทางแก้ปัญหา ทักษะทางโรงเรียน เพื่อสะท้อนมุมมองที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนที่ดีขึ้น และเป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีอาจมีข้อจำกัดจากกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการที่อาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งอาจทำให้การดำเนินการเป็น SLC เป็นไปได้ยากในบางแง่มุมอย่างเช่น หากมีกฎระเบียบที่จำกัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหรือชุมชนในการตัดสินใจหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาและการดำเนินงานในรูปแบบ SLC และเพื่อให้การเป็น SLC เป็นจริงในบริบทที่มีกฎระเบียบดังกล่าว โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้ 1) สร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การจัดเวทีพูดคุยหรือประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) ใช้แนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎระเบียบ เช่น การจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะที่ไม่ขัดต่อกฎระเบียบ 3) ใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมโยงและสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้การมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นโรงเรียนสามารถดำเนินการเป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้แม้จะมีข้อจำกัดจากกฎระเบียบ โดยต้องอาศัยความร่วมมือและการปรับตัวของทุกฝ่าย รวมไปถึงความพร้อมในการร่วมมือกันขับเคลื่อนให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์แบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารงานโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ วิทยทัศน์ ปรัชญา และระบบกิจกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารงานโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ดังนั้นสามารถนำแนวคิดและหลักการของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ที่ประกอบด้วยวิทยทัศน์ ปรัชญา และระบบกิจกรรม มาใช้เป็นหลักการบริหารงานโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนให้เห็นมุมมองและการนำเสนอปัญหาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ช่วยให้เกิดปัญหาได้ตรงจุดและสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง ตลอดจนควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำแนวคิดนี้มาใช้ ซึ่งอาจจะดำเนินการด้วยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ใช้แนวคิดนี้ในการบริหารงานเพื่อศึกษาข้อดีและผลกระทบจากการบริหารงานโรงเรียนตามแนวคิด SLC เพื่อนำมาปรับใช้ในโรงเรียนต่อไป

1.1.2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านระบบกิจกรรม ดังนั้นในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้เป็นโรงเรียนแนวคิด SLC ทางโรงเรียนควรมีการวางแผนและกำหนดนโยบายที่ส่งเสริม

ระบบกิจกรรม เช่น การสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลังในห้องเรียน การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการส่งเสริมการเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนมากขึ้น

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นเป็นอันดับที่ 1 คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมลงมติดำเนินการหรือสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอปัญหา การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับทางโรงเรียนมากขึ้น

1.2.2 ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ความเห็น หรือลงมติเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน รวมไปถึงเพื่อปรับปรุงการบริหารงานโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ SLC เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพบริบท สามารถจัดการเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโรงเรียนมากขึ้น รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนตามแนวคิด SLC นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานโรงเรียนที่มีบริบทหรือรูปแบบการบริหารจัดการที่ใกล้เคียงกัน โดยควรให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเช่น นักการศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า ฯลฯ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆ ของโรงเรียน สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นดังนี้

2.1 ควรศึกษากลยุทธ์ที่มีความชัดเจนและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามาร่วมวางแผนการบริหารงาน กำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา และวางแผนออกแบบระบบกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาโอกาสและความท้าทายของการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันกำหนดทิศทางและแนวทางการปฏิบัติงานของครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน พร้อมทั้งการนำเสนอแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและทักษะองค์ความรู้ที่ตรงตามความต้องการให้สอดคล้องกับสภาพบริบทที่แตกต่างกันของโรงเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนจำแนกตามปัจจัยภูมิหลังที่แตกต่างกันเช่น ขนาดโรงเรียน สังกัด

ฯลฯ เพื่อเป็นสารสนเทศที่ช่วยวางแผนการปฏิบัติงานหรือนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง และพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อลดช่องว่างของการทำงานที่ไม่ต่อเนื่อง รวมไปถึงลดระยะเวลาในการทำงานได้อีกทางหนึ่งด้วย

References

- Admiraal, W., Schenke, W., De Jong, L., Emmelot, Y., & Sligte, H. (2021). Schools as professional learning communities: what can schools do to support professional development of their teachers?, *Professional Development in Education*, 47:4, 684-698, <https://doi.org/10.1080/19415257.2019.1665573>
- Anantaworasakul, A. (2022). *Educational reform based on the School as Learning Community (SLC) approach*. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/40> [in Thai]
- Dhepanya, P., Changrien, P., Rat-ammarit, N., Sujjapanroj, V. & Thalermpol, P. (2018). The development of basic educational quality in schools under the Bangkok Metropolitan Administration. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(2), 476-492. ISSN 1906 -3431 [in Thai]
- García-Carrión, R., Cuxart, M. P., Alvarez, P., & Flecha, A. (2020). Teacher induction in schools as learning communities: Successful pathways to teachers' professional development in a diverse school serving students living in poverty. *Sustainability (Switzerland)*, 12(17), 1-15. <https://doi.org/10.3390/su12177146>
- Jitradab, S.S. & Plubjeen, K. (2022, October 21). Preventive assistance mechanisms to reduce educational crises. *Matichon*, https://www.matichon.co.th/columnists/news_3626763 [in Thai]
- Kerdtip C. & Angkulwattanakit R. (2023). Thai School Learning Communities (SLC): An Exploratory Factor Analysis. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 23(1). 224-235. <https://doi.org/10.33423/jhetp.v23i1.5803>
- Luanrit, T. (2022). Developing a school management model to raise the quality of students by enhancing the school as a learning community (SLC). *Journal of Educational Measurement Educational and Psychological Test Bureau*, 39(105). 284-297. [in Thai]

Sato, M. (2016). *Enhancing Collaborative Learning: Challenges of School as Learning Community*. Keynote for EDUCA2016.

Suradechdechakul, A. (2024). Guidelines for development educational institution administration skills in the 21st century. *Journal of Organizational Management Excellence*, 2(2), 20-36. ISSN : 3027-7213 (Online) [in Thai]

Srisa-ard, B. (2010). Preliminary research (8th ed.). Bangkok: Suwiriyasan. [in Thai]

Wongwanich, S. (2019). *Research of Necessary Need Assessment* (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn university press. [in Thai]